

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 37.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 80 cr
pentru fie-care publicare.

Sibiu, în 2 Decembre.

Este mai bine de un pătrariu de véc de om, de când magiarii au pus mâna pe cârma statului.

Ridicați pe ruinele monarhiei habsburgice în genunchea la Sadova, magiarii s'au folosit de oca siunea binevenită de a se apropia de corônă și succedându-le împăcarea, s'au pus pe lucru.

În primii ani ai domniei lor s'au arêtat mai drepti față de naționalități.

Nu se scie, că cunoscându-și slăbiciunea, ori apoi voind să le amăgescă au purces așa, destul, că pe la anii 1868 și cei 2 următori încă nu pornise gônă formală asupra naționalităților.

Erau chiar și dintre români pe atunci în parlamentul unguresc, cari credeau, că magiarii nu vor abusa de poziția atât de norocôsă, la care i-a ridicat sôrtea.

Îndată ce s'au mai consolidat în cele interne, unul după altul au fost trimiși în pensiune bărbății cei mai de frunte aflători în funcțiuni de stat, ér la alegerile pentru parlamentul țerei au introdus corupțiunea și terorismul așa, că români nici pe calea acêsta nu sau mai putut valida.

Cei din Ardél s'au pris în vestita pasivitate, ér câțiva bănațeni și ungureni, cari s'au mai putut strecura ca prin urechile acului în parlament, au continuat lupta pentru drepturile naționali.

Lupta lor nu a fost încoronată de succes.

Remași puțini la număr, împărțiți în tabere, națională și guvernamentală, era prea firesc ca să nu pôta cuceri nici un teren.

Unii disgustați, alții trântiți la alegeri prin forță și prin tot felul de machinațiuni, parlamentul a rămas fără nici un control din partea naționalităților, control, care în un stat poliglot ca al nostru nu putea să lipsescă, fără se ducă parlamentarismul ad absurdum.

Dar magiarii nu și sparg capul cu acêsta.

Ei se simt mai bine, mai negenați, când nimene nu este, care în fața lumii se le dea de gol planurile lor.

Și cugetă ei, puteți voi bate alarmul în presă, pentru ea avem noi léc.

Și medicina s'a aflat cu permutarea juriului din Sibiu la Cluș, în acel cuib al aristocrației ungare, care a fost de vécuri un scut al celor mai fanatici unguri, în acel centru, care după cum s'a dovedit mai târziu, românul pus pe banca acușăilor în cesțiuni politice nu pôte scăpa teafăr.

Va se dîcă s'a lucrat după un anumit plan croit, ca să devenim în viața publică reduși la nimica.

Scopul sê pare, că s'a ajuns.

Cătră finea anului ce vecuim ni s'a dat să vedem alte deșce porunci decum eram dedați a le auzi la légânul mamei.

Acolo ni se dîcea, că se cinstim pe Dumneșeu, pe părinți, ziua Duminecei și să ne ferim de tot ce e réu, de tot ce ne ar puté compromite în ochii lumii, tot ce ne ar putea micșora prețul nostru de ómeni. Drept aceea am urmat cu perseveranță căile, pe cari ni le au indigitat părinții nostri, fără să ne trecă prin cuget, că oblăduitorii nostri, de ani de zile se trudesă a cuteza să ne impună alte deșce porunci.

Dar era scris în cartea sorți se le vedem și pe aceste, pe cele deșce porunci a le maghiarisărei a tot ce nu e maghiar.

Ni se spune adecă, că se dăm crucea noastră numai aceluia, care vinde în limba maghiară, ni se spune, că ori-ce marfă, fie ea cât de bună, cât de solid lucrată, dacă o vinde un român în limba lui, sê ne ferim de ea ca de ucigal crucea.

Sê ne astupăm urechile, când auzim alt cuvânt al altei lumii, fie ea cât de sonoră, și să ascultăm cu drag și cu plăcere numai vorba magiară, căci numai aceea eșită de pe buzele noastre, are ađi valóre, numai aceea încăldesce inimile, numai aceea are întâiatate, numai ea titlu de a fi recunoscută, privilegiată și pusă sub tóte ocrotirile. Celelalte limbi vorbite de alți cetățeni trebuie proscrise. Așa ni se spune indirecte în cele deșce porunci a le Kulturregylolistilor moderni.

Aceste ne-a fost dat să le vedem după un pătrar de secol de domnie magiară și dacă va mai trece un alt pătrar, progresând pe căile pornite cine scie unde vom ajunge.

Pôte că se va face o lege anume, ca sub pedepsă de a pune mâna pe ferul înroșit în foc, să mai cutezi a-ți vorbi limba.

Legi de acestea au mai fost în Ungaria, ce e drept nu cătră sfêșitul secolului al XIX-lea, dar fiind că au fost cu privire la alte delictes s'ar putea ușor decreta și ađi, după cum e curentul și după cum e dispozițiunea față de sêrmenele naționalități.

Pericolul ce ne amenință cu tóte aceste sê pare că nu e destul de mare. Tot se află între noi ómeni, cari sê lupte contra „tirăniei autorității”, tot se mai găsesc de cei ce aruncă cu petri în tot omul, care ar mai putea contribui la o îndreptare a lucrurilor spre bine, tot mai mult sê sbuciumă cei ce cred,

că încă nu am pierdut totul și ar fi bine să pierdem și ce avem din zile mai bune.

Dacă între români sê găsesc încă ómeni, cari par a sprigini pe acei ce jócă „va banque”, atunci trebuie să tragem tóte consecunțele, cari numai fusteste pot fi pentru némul nostru.

Revista politică.

Proiectul de lege, prin care s'au încheiat convențiunile comerciale cu Germania, Italia, Helveția și Belgia a trecut nemodificat prin comisune și a fost supus dietei spre desbatere luni. Se crede, că în trei ședințe se va fini desbaterea.

Di Lascar Catargiu, președintele consiliului de ministri a făcut la camera și la senat următoarea declarațiune în numele guvernului:

„Chemați la guvern în urma demisiunii ministeriului precedent prin încrederea M. S. regelui, vom a continua opera de reforme înțelepte, începută în cei din urmă ani.

Ideile noastre sunt cunoscute. Conservatismul nostru moderat și sentimentele noastre liberale pot da satisfacere ori cărei aspirațiuni moderne. Aceste opinii fiind ale majorităților parlamentare actuale, noi credem, că suntem reprezentațiunea lor fidelă la guvern.

Unitatea de vedere și de direcțiune, face și mai spornică și mai folositoare activitatea noastră și prin concursul d-vóstră luminat și puternic, vom puté aduce la un bun sfârșit opera ce am început.

Facem dar un călduros apel la spiritul dvóstră de concordie și de patriotică desinteresare pentru ca cu toții împreună să ne consacram acestei înalte datorii (aplause în drépta).

Despre noul ministeriu se esprimă „Timpul” astfel:

Formațiunea ministeriului dela 27 Novembre va însemna o dată importantă în istoria partidelor noastre politice.

Partidele noastre politice astăzi se reconstituiesc.

După 12 ani de domnie liberală care a țintit la nimicirea partidului conservator și care a dus chiar involuntar la desorganizarea partidului liberal, partidele noastre politice se reconstituiesc.

Va fi onórea partidului conservator de a fi lucrat acêsta operă de reorganizare, succedând acțiunii disolvante a partidului liberal de a inaugura o eră de sincer constituționalism practicat de două partide, reprezentând doi factori indispensabili în mecanismul nostru politic.

FOIȚA.

Din literatura populară a Zandrului.

(Urmare din anul trecut).

Colinda 33.

Colo 'n josu mai în jos
La rátușu cel frumos
Se pasce și se adapă
O turmiță de oițe
Dar la oi cine ședea?
Frățior cu sora sa,
Peste di ei le pădia
Séra 'n stână le mâna.
În strungă ca să le mulgă.
Grăia sora cătră frate
Frate frățiorul meu!
Mulge două, lasă nouă!
Că grei nouri ne vin de plóie.
Grăia frate cătră soră
Soră, sorióra mea,
Că aceea nu is nori
Că aceia-s pețitori.
Vin la mine și te cer
Lângă tine cer mult bine.
Cer opt sute de oi șute
Și pe atâtea cornute.
Lângă tine, cer mult bine,
Cer o sută și opt-deci
De miori și de berbeci!

Colinda 34.

Fericat ferice
Lină rujmalină.
De ciuei ferice?
Lină rujmalină.
De cest gazdă mare
Ce fiică el are
Naltă și frumósă.
Bine e crescută
Tare e avută
Și vin pețitori
Cu colindători
Fata ta o cer
De doru-i mai per.
O cer din trei laturi
De preste trei vaduri
De pe un vad o cere
De doru-i mai pier
Tinér păcurariu
Dela munții mari,
Dar lui nu i-o da
Că nu-i fata ta
Sê umble după turmă
De tómnă când brumă,
Și 'ndori de diminéță,
Prin róuș, prin cêță
Prin murgit de séră,
Prin vânt, cu recelă
Și tot alergând,
Prin poeni cântând
Oile 'ntorcând
La stână mánând
Meii alegând
Máneci sufulcând,
Rochia 'ntinând,

Oițe mulgând. —

De prin vad o cere
De doru-i mai pier
Mândru păunaș
Tinerel ostaș
Dar lui nu i-o da,
Că nu-i fata ta.
Sê-i trimită cărți
Lui pela cetății. —
De prin vad o cere
De doru-i mai pier
Fecior de 'mpărat
Frumușel și 'nalt.
Fețișóra lui
Spuma laptelui
Ochișorii lui
Mura codrului
Și lui că-i vei da
Că i da fata ta.
Masa-i tot întinsă
Lumina-i aprinsă
Și ei i-o sta bine.
La masă ședând
Păhare împlând,
La domni închinând:
Trăiți domni de masă
Cu sabia trasă.
Domni mulgând
Si așa grând
Sê trăești crăesă
Dintre tóte alésă!

La fiecare șir se repetéză: „Lină rujmalină”

Colinda 35

(variantă din Sélisce)

La fântână sub cetate
Junel bun și junelaș,
Jócă un june calul bine
Dar nu-l jócă cum se jócă
Că-l trecăre cătră sóre
Și-l adună după lună,
După lună când e plină,
Când plină 'n cină bună.
Nime 'n lume nu-l vedea
Num'o dalbă de fetiucă (fetiță)
P'o zăbrucă ferestruică
Curse 'ncasă, spuse 'n masă
La cinstitul de 'mpărat
O! cinstite de 'mpérate
Jocul bun, ce vėduiu
La fântână sub cetate
Jócă un june calul bine,
Da nu-l jócă cum se jócă,
Că-l trecăre cătră sóre
Și-l adună după lună,
După lună când e plină
Când e plină 'n cină bună.
Eși cinstit împărat
C'un căluț bine înșelat
Înșelat, bine gătat.
Da bun jocul méi voinice!
Dacă-i bun, haida de-l jócă.
De jneat înc'om juca
Dacă caii io-m schimba
C'almeu cal, cal mai mare
Și stă bine la domn mare.
Al teu cal e cal mai mic
Și stă bine la voinic (Va urma)

Țara și Tronul nu pot decât să câștige din faptul, că s'a restabilit o stare de lucruri normală, în care vor alterna la putere două partide în adevăr, de guvernământ.

Cei ce ved dar în evenimentele din urmă o slăbire a partidului conservator se înșală amar. Ministerul dela 27 Novembre nu însemnează pentru conservatori un sfârșit, ci o auroră.

În fața partidului liberal, care e pe cale de a se reorganiza, partidul conservator reformat pe o basă solidă, ne mai purtând răspunderea unor elemente ce nu fusionaseră întrînsul cu sinceritate, este astăzi un partid de guvernământ, care poate lua asupra și răspunderea situațiunii.

Nu însă tot așa vorbesc foile opoziționale, care ved în actualul ministeriu o formațiune nouă și careia, îi prorocesc o durată scurtă. Timpul va dovedi însă acesta. Deocamdată s'au prorogată camerile până la 7 Decembre.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român”

Făgăraș, Novembre 1891*). D-le redactor! Reuniunea învățătorilor rom. gr. or. din districtul Făgărașului a ținut adunarea generală districtuală la 10 și 11 Novembre a. c. v. în opidul Făgăraș. Despre această adunare raportez în cele următoare și cred, că nu va fi fără interes pentru publicul cetitoriu.

Duminecă la 10 Novembre după serviciul divin ce s'a celebrat un parastas solemn fiind de față mai mulți onorațorii, și un considerabil număr de învățători. Parastasul s'a celebrat pentru repotații membrilor ai reuniunii Georgiu Renghea și Ioan Popescu și în memoria neuitaților defuncți arhiepiscopul Andrei și fericitul referent Anania Tombiș. Cu această ocaziune membrul reuniunii I. Beresen a rostit o cuvântare în memoria neuitaților bărbați naționali. Apoi împărțindu-se fie-care din coliva sfințită, sau concentrat cu toți în școlă, unde dl protopresbiter Iuliu Dan președinte al reuniunii noastre, a deschis ședințele prin o cuvântare viu aplaudată:

Dl președinte a salutat pe membrii reuniunii și între altele a zis, „Cele mai multe progrese au realizat poporele prin aședămintele de pietate, de umanitate de binefacere și de cultură. Și cu cât un popor are mai multe aședămintele de această categorie, cu atât mai multe progrese va realiza.

Poporul român, din această țară, are și el două aședămintele indispensabile pentru ori ce popor, școlă și biserică, a căror mențiune mai este a contribui la îmbunătățirea și asigurarea existenței poporului din care facem cu toții parte. La împlinirea acestei datorințe sfinte, și la suportarea acestei sarcini grele, chemați sunt în prima linie preoții și învățătorii și aceștia cu atât mai vârtos, cu cât în timpul din urmă autonomia bisericii noastre a fost în mod foarte simțitoriu jignită, biserică română degradată la un rol umilitoriu pentru densa, și învățământul în școlile noastre confesionale, prin noua lege despre școlile medii și prin legea pentru asilele de copii. Din acestea vedeți d'lor învățători, cu câte necasuri cu câte neajunsuri avem se ne luptăm. Nutresc firma speranță, că cu toată asprimea timpurilor veți lucra, cu o putere îndoită, — și ca fi ai poporului deși desconsiderați de toată lumea, veți dovedi că sunteți adevărați fiii ai unui popor tânăr, plin de viață, insuficient pentru progres, un popor care pricepe spiritul timpului și după modestele sale puteri nisuesce la perfecționare. Reuniunea noastră învățătorască este podoba școlii noastre. Lucrărilor săvârșite în această reuniune trebuie să li se dea cea mai mare atențiune, serioșitate și devotament. Fiind aceasta reuniune parlamentul nostru scolar, ea trebuie să fie pătunsă atât de spiritul de organizațiune, cât și de un control serios și în același timp să fie straja, care dă alarmă, când mâni sacrilege se vor atinge de această instituțiune întemeiată și susținută cu atâtea jertfe. Și apoi dl președinte a încheiat vorbirea sa. „Întru niți sub egida dreptății și a moralității se intrăm din nou în luptă pentru lăfăirea culturii, dela care apoi depinde existența și demnitatea noastră națională — în bine priceputul interes pentru prosperarea scumpei noastre patrii.”

După această vorbire, la propunerea unui membru al reuniunii între entusiastice exclamări de „să trăiască” s'a adus concludul, că prin o telegramă să se exprime simțămintele de încredere și devotament, ce reuniunea noastră le are față de supremul cap al bisericii și școlii noastre confesionale, Escelenția Sa I. P. S. Domn Miron Romanul arhiepiscop și metropolit. Spre acest scop s'a ales o comisiune de trei, care să aducă lucrul acesta la îndeplinire.

Conform programei s'a cetit apoi apelul nominal și sau constat 63 de învățători prezenți și 27 absenți între cari se numără și cei din comunele cari nu au întregit postul de învățătoriu. Dintre acestea absenți 3 înși numai și au escusat neparti ciparea.

Apoi s'a purces la alegerea comisiunilor: a) pentru censurarea raportului comitetului central; b) censurarea raportului cassarului; c) pentru censurarea raportului bibliotecariului și d) comisiunea pentru propuneri.

Cu aceste fiind timpul înaintat să ridică ședința și să anunță a doua pe la orele 3 p. m.

În ședința a II-a conform programei, s'a cetit raportul comitetului central, al cassarului și al bibliotecariului și apoi aceste rapoarte s'a dat spre censurare comisiunilor alese. Voiu reveni asupra acestor rapoarte mai târziu, când voiu aminti referada comisiunilor.

(Va urma.)

Bințiș, în 24 Novembre, 1891. Onorabilă redacțiune! La adresa mea în prețuitul d-vostre șiar ați binevoit a descrie tristul eveniment despre incendiul întemplat la 2 Aprile a. c. carele incendiu ajutat de un vânt puternic în timp de 2 ore mistui în flăcările sale o terțialitate a comunei nostre Bințiș din comitatul Unedorei situată în câmpul pânei.

A ars casa parochială cu toate edificiile economice, cari nu de mult au fost construite din lemn solid și edificate cu spesele actualului paroch. Nici sf. maică biserică nu a fost cruțată de acest element furibund. Campaniile s'au topit, bolta, padimentul, cărți, strane și alte utensilii au devenit pradă flăcărilor. Și aparatele pentru s. serviciu au ars cu desăvârșire.

Durere m'a cuprins când am vădut biserică, — cea din urmă mângăiere sufletescă — unde era scut pentru toți, — că zace în cenușe, pe care abia în anul trecut după apröpe o jumătate de secul fiind arsă în anul nefericit 1848 cu mari sacrificii, parte și cu spesele mele proprii am restaurat-o.

Mai în anii trecuți fiind școlă noastră cam în stare slabă și necorespunzătoare; amenințată fiind de către autoritățile statului cu prefacerea în școlă comunală și fiind toate aranjate numai de a se înființa această școlă; pe o deoparte ca să susțin școlă noastră confesională pe de altă parte ca se scap comuna de acelea spese enorme ce s'ar fi aruncat asupra bietului popor român cu înființarea atarei școlă comunale, mi-am dat totă silința, precum dela începutul funcțiunii mele ca lucrătoriu în via Domnului mi a fost devisa „voesce și vei pute”, astfel în această critică situațiune nu lăsaui nici o clipă să treacă, prelungă totă opozițiunea ce mi se făcea din partea adversarilor nemiului român, cu spesele mele proprii s'au făcut 30,000 cărămidă și numai D-șeu scie cu cât necaș și suferințe am ridicat o școlă după toate recerințele, ajustându-o în parte și cu mobilariu necesar așa încât astăzi puține comune iobăgesti se bucură de a avea o astfel de școlă confesională deși în comună se afla vre-o 10 curți cu magnați și proprietari mari magiare. Toate acestea le scie prea bine Preaven. consistoriu arhidieceșan și îi sunt cunoscute și le va lua în drepta considerațiune. Dovadă rațociniile bisericesci

Sleindu-se toate puterile bănesice cu edificarea școlii amintite, precum știut este, că comunele iobăgesti nu dispuneau de nici un venit, și acelea venituri comunale de regulă erau proprietatea foștilor domni feudali; precum: mori, regale și altele și așa „rusticus praeter mercedem laboris nihil habet”. Ca să me apuc de reedificarea și repararea bisericii arse în anul acesta, nedispunând de nimica bani, mi-a fost preste puțină; însă adresându-me prin rugări și epistole pela amici, rude, cunoscuți și institute de credit ba și onoratele redacțiuni ale foilor noastre române mi-a oferit ospitalitatea de a deschide colecte în prețuitele lor colöne în favorul bisericii. Ba onorata redacțiune a „Gazetei Transilvaniei” de când am ars ne au trimis numărul de duminecă gratis pentru care mulțămim.

După acesta am prevestit sinod parochial în totă regula, punând la ordinea zilei repararea bisericii, însă la acest sinod nu s'au înfățoșat nimenea din cauză ca să nu se arunce vre-o repartițiune pe popor pentru biserică.

Am publicat a doua oră sinod, dar de astădată nu am spus mai înainte ce se va desbata în sinod și așa nedispunând de biserică s'au întrunit în majoritate absolută sinodul parochial în curtea judeului comunal, aci în timp de preste 3 ore sub ceriul liber luându-se la desbatare reedificarea și repararea bisericii, nu mi-a succes pelângă toate legile noastre constituționale de a aduce vre-un conclud pentru biserică din cauză, că unii corifeci și semidocti a sedus întreg sinodul parochial prin diferite apucături, așa încât nu am putut face nici o ispravă.

Acești semidocti prețuindu se pre sine de a fi oameni învățați și cu deosebire dacă-i favorisază norocul de a ocupa și oficii comunale, sunt cei mai

periculoși oameni pentru societate de aceea și proverbial „a cibo bis coquo et a indoctus doctore libera nos domine”. Așa totă treaba cu biserică ar rămas literă mortă, deși de când a ars nu s'au pontificat serviciul divin din cauză că nu s'au aflat nici un lăcaș acomodat spre acest scop, în școlă din diferite motive de către inspectorele regesc ni s'au interdiș.

Măhnit de această nesuccedere în timp de 3 luni mam retras cu totul din fruntea acestor afaceri vedind că constituțiunea noastră biserică în felul seu e bună pentru oameni culți, nici decum însă pentru poporul incult și nu are nici o putere executivă de și e pusă în pracaș acum de vr'o 25 de ani însă la poporul de pe sate nu prea priude rădăcini.

Sosindu-mi ajutoriu oanal dela uni marinimoși domni, ba acordându se dela puternicul ministru concesiunea la 2 poporeni de a umbla de milă pentru biserică și vedând cum poporul în serbători și Dumineci se adună pe la ovreii unde tot mai tare se demoralisază de când nu frecuentază biserică; din acestea motive, m'am apucat ca să reparez biserică, însă după gura unor miserabili poporeni, cari a denunțat cauza bisericii la comitat de unde pe calea administrativă ni sau interdiș de a continua cu reedificarea bisericii. După mari suferințe, greutăți și sacrificii nedescrribibile deși dela popor nu s'a pretins nimica ajutoriu sau se contribue ceva, ci numai se presteze cărușia cu cările de aduce cărămidă cumpărată și nășipul trebuincios, însă durere un rău voitriu s'a împotrivit ba și pe alți a desmăntat ca se nu ajute nimica cu cările. — Pe lângă toate acestea pedeci lucrul tot au prosperat că biserică e zidită deplin și pusă sub coperiș de țigla lipsindu i numai turnul, carele în anul venitoriu încă se va repara.

Și așa dacă se vor pune ușile și ferestrelle cel puțin barem pe serbătorile născerei Domnului vom putea merge la biserică.

De aceea viu pe acesta cale a aduce mulțămită publică acelor marinimoși domni și contributori, cari a binevoit a ne tinde mâna de ajutoriu pentru biserică: dela domni: Lazar Bistrișan farmacist în Bărlad 106 fl. 95 cr. Institutul de credit „Ardeleana” 100 fl. Prin administrațiune „Tribunei” dela institutul de credit „Economul” 25 fl. Dr. Ioan Mihuc avocat 10 fl. Stroe Balaescu, profesor în Bărlad 9 fl. 27 cr. Ioan Balșan, paroch Bulbuc 10 fl. Ilie Popoviciu, paroch 2 fl. Dr. Avram Mihalai, medic 2 fl. Eduard Antoniu jun. 20 cr. I. Graffius 40 cr. Stancay Albert 1 fl. Laurean Bercean 1 fl. Petru Rimbaș din Brad 1 fl. Toma Haneșiu 50 cr. P. Belei 50 cr. A. Barcian contabil 3 fl. Widmann Carl 50 cr. C. Winkler 50 cr. F. Prunk 1 fl. Irimie Boca 50 cr. Samuel Pop, avocat 1 fl. N. Vlad apotecar 2 fl. Sentner Ferdinand 50 cr. Linda Ianos 40 cr. Dr. Leszay 1 fl. Valaki 40 cr. Valaki 40 cr. Trif 40 cr. Vasile N. Bidu comerciant 2 fl. Dumitru Ersha Simion 52 cr. Georg Baciu 50 cr. Franz Lang 50 cr. Ioan Lăzăroiu comerciant 2 fl. Fridmann 10 cr. Geveyner 50 cr. Bucsi Iános 50 cr. George Zobel 50 cr. Legrand Gerg 20 cr. Nicolau Andreu, preot 1 fl. Dumitru Iosif notariu 1 fl. Ionuș Stefanesc 1 fl. Petru Kupan 50 cr. Kotormány Lajos 1 fl. Gust. Schelker 20 cr. F. Wallepagi 50 cr. Nemeth Iános 30 cr. L. Schuler 50 cr. Orbonaș pretore 1 fl. Demian Adămes 30 cr. Ioan Marian 40 cr. F. Widmann 50 cr. Ioan Hejuș 50 cr. Iulie Widmann 1 fl. Simion Corvin 1 fl. Ed. Antoni 50 cr. F. A. 20 cr. Székely 20 cr. Petru Dregits 1 fl. Dr. Klein 1 fl. Herman Károly 20 cr. Dr. Erdély 1 fl. L. W. 30 cr. Hajdu Ferencz 1 fl. E. Haltrich 20 cr. Brasay Georg 30 cr. N. N. 10 cr. N. B. 10 cr. Marko Georg 20 cr. F. Wallepagi 50 cr. În biserică gr. ort. dela popor 4 fl. 36 cr. Frid. Antoniu 40 cr. Müller Karl 15 cr. M. Sassler 40 cr. Csurdareș Aron 20 cr. Iulius Sassler 40 cr. A. Nemeș jude reg. 1 fl. Dr. Thót Șandor 40 cr. Huter 50 cr. Dorner Ias. 20 cr. A. Cristea 40 cr. Romosan 30 cr. Valerius Enyedi 40 cr. Megyezi István 30 cr. Nicolau Nestor proto. gr. cat. 50 cr. N. N. 10 cr. egy 10 cr. Bratschi Kati 10 cr. Zalany 20 cr. N. N. 30 cr. Lövy Ignatz 1 fl. N. N. 30 cr. N. Reftea 40 cr. Ioan Suhastru 10 cr. Órecine 20 cr. Teodor Tomus 30 cr. Ioan Besue 10 cr. Ioan Paraschiv jude reg. 1 fl. Nico. Todora 20 cr. biserică gr. ort. Romos 4 fl. Ioan Arion 1 fl. Ioan Ștef 20 cr. Vasile Ștef 20 cr. Nicolae Constantin și Elena 20 cr. Nemeth Gábor 10 cr. Lengyel Dénes 5 cr. Biburger 10 cr. P. Șelar 10 cr. I. Gurvalea 40 cr. N. N. 10 cr. Teodor Brudariu 50 cr. Fülöp Georg lemnul pentru usciori de uși.

Fiți incredințați marinimoșilor domni contributori, că obolul d vostre s'au întrebunțat amăsurat destinațiunii. Dea atot puternicul ca să mai puteți contribui și mai departe pentru astfel de scopuri și în numele bisericii arse ve aduc mulțămită pofrindu ve viață îndelungată și ani fericiti.

Al onoratei redacțiuni respectuos stimătoriu
Ioan Botean,
paroch gr. or.

*) Întârziată din lipsa de spațiu.

Ședința publică din presera sântului Andrei.

Ca în toți anii așa și est an societatea „Andrei Șaguna” a tinerilor noștri din seminarul pedagogic-teologic de aici, a arangiat o serată literară, în memoria marelui arhipăstoriu Andrei baron de Șaguna.

Public ales și distins din societatea sibiană și din jur a luat parte la această producțiune, ca deoparte să încurajeze tinerimea noastră pe calea progresului, ce l face an de an, pe de altă parte să aducă tributul de recunoștință memoriei aparatorului bisericeii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania.

Programul anunțat de noi în unul din numerii trecuți s'a executat în tocmai. Președintele societății, dl Dr. Daniil Barcian, a anunțat celor întruniți, că tinerii noștri din seminarul, constituiți în societate, caută ca pe terenul literal și social să-și îmbogățescă cunoștințele atât de necesarii fiitorului preot și învățătorului.

Constată cu bucurie, că membrii societății fac progres din an în an și acest progres este de a se mulțami întemeietorului societății, neuitatului arhiepiscop, cât și actualului cap al bisericeii noastre Escelenței Sale Dlu arhiepiscop și metropolit Miron Romanul, sub a cărui îngrigire și priveghiere stă seminarul și tinerimea noastră teologică.

A urmat „Cuvântul ocașional” rostit de vicepreședintele Nicolau Vătășan cl. cursul al III-lea. Lucrarea cu mult zel ne a dat o nouă dovadă, că în seminarul nostru, tinerii diligenți și dotați dela natură ca înșușiri bune, pot să se desvôle și și pot înmulți cercul cunoștințelor spre bucuria noastră a tuturor.

Cele două piese cântate de cor sub conducerea dlui profesor George Dima au reușit pe deplin și au fost executate spre mulțămirea publicului.

Punctul 3 din program și adecă scena II din actul al III-lea Iuliu Cesar, tragedie de Schakespeare a fost bine predate de Petru Juga cleric cursul III, în rola de Brut și Ioan Georgea cleric curs. II în rola de Antoniu.

Mult a delectat publicul dl Aron Flucușiu prin poesia „Curcanii” declamată cu un rar succes, și cu un accent, care nu a lăsat nimic de dorit.

Terminându-se programul, Ilustritatea Sa Domnul archimandrit și vicariu arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu, în calitate de reprezentante al Escelenței Sale s'a aflat îndemnat a exprima mulțămirea Sa pentru prestațiunile eminente al tinerilor noștri cari, accentuează oratorul, onorând memoria marelui bărbat pe sine s'au onorat și pelângă aceea că ne dau dovezi despre progresul ce l fac, ne dau bună ocașune de a ne arăta cu toții mulțămitori, față de acela, care pentru noi a trăit și a noastre interese a promovat și promovă și fără de a cărui ajutoriu moral și material am sta cu mult mai rău decât cum stăm azi. Cu o cale a mulțămit și distinsului public, ce a asistat în număr atât de frumos la această convenire, spriginind și încuragind tinerimea noastră din seminarul archidieceșan. Cu aceste s'a terminat frumoșă serbare din presera de 30 Novembre.

Varietăți.

* (Parastas:) Nise scrie din Rășinari, 30 Novembre 1891, Amintirea fericitului metropolit marelui Andrei ca totdeauna și în anul acesta s'a săvârșit cu solemnitatea demnă de acest mare bărbat. Dimineta s'a celebrat serviciul divin în ambele biserici după care a urmat, în biserica cea mare parastas, la care a servit trei preoți locali, și a asistat comitetul parochial, primăria comunală, corpul învățătoresc cu elevii școlii și un număr frumos de bărbați și femei.

Pe fața fie căruia se putea ceti pietatea cu care și aduce aminte de marele bărbat. Culminațiunea reverinței și durerei ce trebuie se o simtă fie care român pentru pierderea acestui lucifer se putea observa, când corul scolar a executat frumoșă și pătrunzătoare cântare „Românime mult cercată” cântată în două voci prim și secund cu o claritate, care n'a a lăsat nimic de dorit și prin care conducătorul corului inv. Al Galea deși numai de curând i s'a îndreptat conducerea corului scolar, dă dovezi vii despre fructele seminței primite dela mult meritatul dn profesor de musică G. Dima al cărui elev a fost. În fine inv. I. Marin a rostit câteva cuvinte despre viața marelui bărbat.

* (Biserica serbescă.) În 14 l. c. n. s'a întrunit în Carloviț comisiunea de 15 congresuală pentru regularea unor cestiuni bisericesci și școlare precum și pentru a face preparative pentru viitorul congres. Foile magiare sunt de credință, că cu actualele persoane „patriotice”, cari se află în fruntea congresului se vor regula definitiv și relațiunile între puterea stăului și biserica serbescă.

* (Bani românesci spre scopuri steine.) În ziarul „Die Presse” găsim sub titlul „Comunitatea bisericească serbescă din Viena” următoarea notiță: „Ieri a primit ministrul baron Gautsch o deputațiune a acestei comunități, compusă din colonelul Stoits și din marele negustor A. Stova, spre a supune guvernului mulțămirea comunității pentru acordarea sumei de 3000 fl. din fondul religios al Bucovinei în scopul înființării bisericeii serbesci”.

Insemnăm numai, că acest fond „nu dispune de mijloce” pentru adoptarea caselor de prelângă mănăstirea din Suceava și pentru multe alte trebuințe ale românilor din Bucovina, cum sunt bunăoară înființarea unei școle de fete superioare în Cernăuți, înmulțirea claselor paralele române la gimnaziul din Suceava și altele și altele, dar din această avere rămasă dela strămoșii noștri se pot încuvința mii de florini pentru trebuințe steine și instituțiuni, care nu stau nici într'o legătură cu fondul religios gr. or. din Bucovina, scrie „Gazeta Bucovinei”.

* (Postal.) Direcțiunea postală telegrafică, notifică, că pachetele sosite și neimanuate se vor vinde pe calea licitațiunei publice în 16 Decembre la 9 ore a. m.

* (Spionagiu.) Scirile din Bulgaria anunță, că ministrul de resbel bulgar a dat de nesce indicii, cari tradau că un stat estern umblă să aflu planurile de mobilizare ale armatei bulgare. Cercetându-se s'a aflat, că planurile au fost destinate gentru atașatul militar rusesc din București și Belgrad. Atașatul din București a imbiat pentru planuri 30,000 fl.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Religiunea

în școlile populare române, anul al II-lea după planul „Normativului” pentru școlile din metropolia gr. or. română din Transilvania și Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învățătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraș de „abn.”)

Partea a II-a.

(Urmare.)

3. Facerea lumii.

Dumnezeu a făcut lumea din nimic, numai cu puterea cuvântului Său, „a zis și s'a făcut”. Dumnezeu a făcut lumea în șase zile, adecă: ceriul și pământul, isvórele, riurile și mările; sórele, luna și stelele; animalele cu patru picioare, și cele tărăitóre, cele sburătoare și cele înotătoare După-ce le-au creat toate acestea, în ziua a șasa pe urmă a făcut pe omul cel dintâiu, zicând: „să facem om după chipul și asemănarea noastră”, care să stăpânescă pescii mărilor, paserile ceriului și animalele de tot felul de pe pământ.

Pe omul cel dintâiu, l'a făcut Dumnezeu din pământ. După ce trupul lui a fost gata, acela zăcea jos fără mișcare. Dumnezeu însă a suflat întrînsul suflare de viață, i-a dat suflet viu, și omul numai decât s'a ridicat. Numele lui a fost Adam.

Vedând însă Dumnezeu, că nu este bine, să viețuască numai un om singur pe pământ, a trimis lui Adam un somn adânc, și precând dormea, a luat o costă din el, și a făcut și pe muierea cea dintâiu. Numele ei a fost Eva. Aceasta i-a fost lui Adam de soție. În a șaptea zi, Dumnezeu a odichnit, și a sfințit ziua aceasta, ca nimenea să nu lucre întrânsa, și ziua aceasta, se numește Duminecă.

Pe omul cel dintâiu, Adam, l'a pus Dumnezeu mai mare preste toate vietățile, și stăpân preste toate lucrurile care le a făcut. De aici învățăm, că Dumnezeu este făcătoriu lumii, și omul este datoriu, a mulțami lui Dumnezeu, și a-l asculta cu supunere.

Tote lucrurile și ființele de pe lume le a făcut Dumnezeu bune și frumoșe; pe toate le a pus în ordinea cea mai bună și mai frumoșă. De aici învățăm, că Dumnezeu este preînțelept și prea bun.

Așa dară, Dumnezeu a făcut lumea în șase zile, ér în a șaptea, s'a odichnit, și o sfințit ziua a șaptea, numindu o Duminecă, adecă ziua Domnului. De aici învățăm, ca și noi în șase zile să lucrăm, ér în ziua a șaptea, care este ziua Domnului, să odichnim de tot felul de lucru, petrecând ziua aceasta în linisce, în rugăciuni, făcând fapte bune, cari sunt plăcute lui Dumnezeu, adecă să mergem la biserica, acolo să cetim încărțile sfiinte toate rugăciunile, să ascultăm serviciul divin, care este forțe folositoriu pentru om; mai departe să ajutăm, atât cu fapta, cât și cu cuvântul pe ómenii săraci și lipsiți.

Dumnezeu a cuvântat,
Șapte zile Eu v'am dat,
Șase zile să lucrați,
Pâna să v'o câștigați;
Er a șaptea-i ziua mea,
Sfântă voi o veți ținea.
Când e, dar de a lucra,
Omul trebuie a câștiga,

Ca să-și potă împăca,
După lege lipsa sa;
Er când este de a sërba,
Omul trebuie a se iuga,
Să-i dea ajutoriu seu,
Induratul Dumnezeu.

(Boiu — Popescu.)

Intrebări. Cine a făcut lumea? Din ce a făcut Dumnezeu lumea? În câte zile a făcut Dumnezeu lumea? Ce a făcut în ziua a șasa mai pe urmă? Din ce a făcut Dumnezeu omul cel dintâiu? Cum a făcut Dumnezeu pe omul cel dintâiu? Ce învățăm din istoria aceasta?

PARTEA ECONOMICĂ.

Istoria agriculturii

(Urmare)

2. Agricultura și economia de vite la arabi.

Arabia este peninsula sud-vestică a Asiei, care se desparte de Asia prin golful persic și care e împreună prin șesul pustietății africane. Impreună prin istmul Suez cu Africa a devenit un loc de trecere între Asia și Africa. Nordul este puțin mai ridicat, tăiat de munți mai mici cu pustietatea Dahi; mai departe spre sud se întinde o câmpie uscată, fără apă, tăiată de multe văi, pe care se află o populațiune statornică. O câmpie lată avută în apă și productivă în grâu și pome se întinde spre est către sinul mării persice și împărțese totă câmpia în un teritoriu sudic și nordic. În sud se află țera odinioară cunoscută sub numele „Arabia felice”, a cărui produse escelente iau câștigat un renume mare. Țera prin pozițiunea naturală e astfel înțocmită încât în nord și sud se pôte lucra pământul ér în mijloc să pörtă economia de vite, așa încât locuitorii acestei părți rămân totdeauna nomazi.

În partea această sudică a Arabiei, ploii dese și esaburarea Oceanului indic dau plantelor o nouă viață. Pecând partea nordică e mai puțin productivă, totuși e plină de plante admirabile. Munții sunt încărcăți de arbori până pe vărfuri, isvórele din munți ușoreșe adăpărea câmpiilor. Omul se pună puțină diligență și el e asigurat de un seceriș îmbelșugat. Străbunii locuitorii ai Arabiei sunt făloși a să numi fii lui Sem. de sânge curat arabic să numese urmașii lui Ismail.

Prin puseșiunea ei geografică Arabia încă din timpurile eele mai vechi a fost un loc de staționare pentru comerciu între India, Africa și Europa. Comerțul din afară al arabilor consta cu deosebire din produsele țerei naturale sau cultivate între aceste fie amintit, tămăia, smirna și cafeul. Tămăia este rășina livanului indic în dăraburi rotunde de o colóre brună se vinde și la încălzire împrășcie un miros plăcut (balsamic). Intrebuițarea ei la ceremonii religioșe se află la iudoi și diferite popóre din Orient încă din timpurile cele mai vechi. Smirna este suculeit de balsamină. Sucul ese din coaja acestor arbori în formă de picături galbene, care în aer se slăesc. Smirna se foloseșce ca oleiu pentru uns, la balsamarea cadavrelor, de presinte se foloseșce în medicină ca tinctură de smirna.

Aceste 2 produse formedă obiectele principale de comerciu estern în Arabia. Acații feliuiri ai Arabiei ne dau gumi arabicum de astăzi.

Cafeul în Arabia nu pare a fi fost selbatic, cultivarea lui inse au adus poporului mari câștiguri deși datina de a bea s'a introdus numai în secul al 15-lea, tot acesta este și despre bumbac și trestia de zahar.

Nu putem vorbi despre economia de vite la arabi, fără de a nu pune în locul prim calul, pe a cărui creșcere arabii pun mare preț.

Partea de mijloc a interiorului țerei prășese caii cei mai frumoși din totă lumea. Calul arabic, care se deosebește prin construcțiunea lui fină elastică, picioare subțiri însă tari cap mic, ochi mari, are o comă subțire, un gramaz subțire îndreptat în sus și o codă frumoșă, are o mărime mijlocie. Nunumai acestei perfecțiuni a rasei îndatoreșce caii arabici toate însușirile bune ale lor, ci o parte însemnată tractării stăpânilor din tinerețe. Arabul trăeșce cu calul lui ca cu un prietin și nici odată nu-l tractează rău, el vede în cal un ajutoriu al muncilor sale și un mântuitoriu în pericolul rășbórelor. O urmare a acestei este, că între caii arabici rareori poți afla vreunul cu erori (pricine). Câmpia armenică, Persia de nord, pășunitul cel gras al Capadociei se folosesc de pășune, precând orđul, paele de orz și fânul forțe rar se folosesc ca nutremânt al lor.

Cealaltă economie de vite la arabi se orientează după datina de viață a economilor de vite. Nomazi adecă locuitorii Arabiei deșerte se folosesc încă din timpurile seale mai vechi la transportarea produselor de cămilă, ba chiar și în resbel o folosesc de călărit, laptele și carnea le dă nutremânt, și din părul ei fac țesături mai dure, cari le folosesc la corturi. Arabii cei vechi avéu datina a libera cămilele de de partea femeescă, cari fătau un număr óre-care de pui dela lucru, vitele cornute nu se putéu înmulți la arab, cari duceau o viață de nomazi, însă aceea cari se ocupau cu agronomia avéu după putere ciurđi întregi de vite corute. Folosirea untului era cunoscut la arabi încă din timpurile cele mai vechi. Dela capră folosiau laptele și părul ca și dela cămilă pentru țesături dure la acoperiroa corturilor.

În Arabia locuiau două popóre, cari de seclii întregi sunt deosebite în privința moravurilor fără de a fi avut influență unul asupra celuilalt.

Noi vedem daoparte pre arabul în abundauță celor mai frumoșe bunuri ale naturii, de altă parte pe nomadul indetult care desprețese abundența plăcerilor a vecinului lui și mai bucuroș duce o viață năcăjită, însă liberă decât una comódă, care și-o pôte câștiga prin vinderea libertății.

(Va urma)

Rațiōiniu

despre banii incurși dela petrecerea cu producțiune de cântări și declamări a corpului didactic și a elevilor și elevelor dela școla granițiară din Voila, apoi producțiunea teatrală și joc a societății „Progresul” dată în 1 Novembre a. c. în co-

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan in parohia Porumbacul inferior, protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, prin acesta se escrie concurs, conform incuviintării Preaverabilului consistoriu arhiepiscopescan ddo 4 Septembre a. c. Nr. 5098 B; cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Dotațiunea impreunată cu acest post este jumătate din intregul venit de 408 fl. 50 cr, al parohiei de clasa a treia Porumbacul inferior.

Doritorii de a ocupa acest post se-și subșternă cererile concursuali instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiterat gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la termiunul susindicat.

Avrig, 9 Novembre, 1891.

In conștelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cădea, protopresbiter.

Publicațiune!

Direcțiunea generală a căilor ferate române face cunoscut prin acesta că are 31 posturi de ingineri vacante la serviciul de întreținere din București, Craiova, Pitesti, Buzeu, Galați, și Iași.

Doritorii de a ocupa asemenea posturi sunt rugați a prezenta cererile domniilor lor înscris la adresa Direcțiunei generale a căilor ferate române serviciul P. la București cel mult până la 15 Ianuarie 1892 st. nou, cu arătarea adresei domniilor lor exactă și aneșcând documentele următoare:

- 1. Diplomă sau certificat de terminarea studiilor a unei școle speciale de ingineri.
2. Certificate de serviciu.
3. Act de nascere.
4. Act de căsătorie (dacă e căsătorit), și de nascere al soției precum și eventualale copiilor.
5. Actele pentru serviciul militar.

Pentru informațiuni mai detaliate doritorii se vor adresa in scris sau verbal la șeful serviciului de întreținere C. F. R. București, calea Victoriei Nr. 124.

muna Voila la adunarea generală a despărțământului III al Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român, cu venitul in favorul despărțământului.

Venite 40 fl. 90. cr. — Spese 29 fl. 80 cr. — Rămâne venit curat 11 fl. 10 cr. in favorul despărțământului.

Supra-solviri dela dl vicar Basiliu Rațiu 50 cr. Hermann Kraus 80 cr. Ermen Frigyes 10 cr. Basiliu Stanciu c. și r. căpitan in pens. 50 cr. Ioan Cotuna serg. 10 cr. Kosbacher 30 cr. D-na Aneta de Stoica 50 cr. și Ioan Aron 10 cr.

Făgăraș, in 6 Decembre, 1891.

B. Rațiu, președinte.

Nicolae Cosgaria, cassar.

Loterie.

Sâmbătă in 12 Decembre

Budapesta: 11 60 32 83 76

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1891.

Table with multiple columns and rows showing train schedules for various routes including Budapest-Predeal, Budapest-Rușava-Vercerova, Budapest-Arad-Teiuș, Murș-Ludoș-Bistrița, Simeria (Piski)-Petroșeni, Arad-Timișoara, Ghiriș-Turda, Sighișoară-Odorheiu, Careii-mare-Zelău, and Brașov-Zerneșci. Each section contains columns for train numbers, departure times, and station names.

Nota: Orelle însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de os în sus. Numerele cele grase însemnă orelle de noapte.